

Zitierhinweis

Ceropita, Mihail: Rezension über: Petar Ristanović, Kosovsko pitanje, 1974–1989, Novi Sad: Prometej, 2019, in: Slovanský přehled, 106 (2020), 1, S. 205, DOI: 10.15463/rec.1154730740

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

zájemce o středověkou a novověkou křesťanskou kulturu.

Hanuš Nykl

Petar RISTANOVIĆ,
Kosovsko pitanje, 1974–1989,
Beograd, Informatika – Novi Sad,
Prometej, 2019, 580 s.,
ISBN 978-86-515-1555-5.

Kosovská otázka jistě patří ke klíčovým tématům, kterými se historikové a balkanisté zabývají. Již více než třicet let jsou pravidelně zveřejňována díla, která se snaží pochopit a vysvětlit příčiny srbsko-albánského konfliktu v regionu. Kvalita těchto děl kolísá, jejich výpovědní hodnotu často snižují stejné příčiny: politická tendenčnost, zanedbávání vědeckých metod výzkumu a (nikoliv na posledním místě) i slabá teoretická nebo jazyková příprava. Výzkum vývoje jugoslávské federace v krizovém období 80. let 20. století donedávna také limitovala obtížná dostupnost primárních archivních materiálů věnovaných Kosovu. V tomto ohledu je práce srbského historika Petra Ristanoviće z Institutu srbské kultury v Prištině (od roku 1999 dočasně umístěném v Leposaviči) v mnoha ohledech průkopnická.

Kniha je výsledkem autorovy práce související s disertačním projektem *Srbská intelektuální elita a kosovská otázka v letech 1974–1989* obhájeným v roce 2018. Psána je na základě obsáhlého materiálu, převážně soustředěného v Archivu Jugoslávie a Archivu Srbska a mnoha dalších místních archivech. Tím se velmi příznivě odlišuje od charakteru většiny dalších historických či politologických děl vztahujících se k této tématice, které byly často psány pouze na základě analýzy dobového tisku nebo me-

moárových zdrojů. Chronologický záběr monografie je ohraničen událostmi roku 1974, kdy byla přijata nová ústava Jugoslávie, rozšiřující práva autonomních území v rámci Socialistické republiky Srbsko, a rokem 1989, kdy nové republikové vedení v čele se Slobodanem Miloševićem začalo tato práva omezovat. Autor dokumentuje, jak silné spory a rozpory uvnitř srbského a jugoslávského vedení v tomto období kosovský problém vyvolával. Hlavním aspektem těchto kontradikcí bylo naprosté ignorování zájmů a argumentů druhé strany. Významnou roli v těchto sporech nehrály historické argumenty, které zneužívala především srbská strana. Zvláště se to projevilo po Titově smrti a albánských demonstracích v Kosovu v roce 1981, kdy v srbské komunitě začaly převládat obavy ze ztráty kulturního a politického vlivu v regionu.

Kniha bohužel není bez nedostatků. Chybí shrnutí a zobecnění, monografie tak působí jako nedokončený fragment. Postrádat lze také podrobnou analýzu stanovisek a postojů kosovsko-albánského vedení ke klíčovým problémům regionu. Korektní rozbor zde nahrazují schematické závěry a hodnocení. Autor ponechává víceméně stranou ekonomické pozadí kosovské krize a zjevně upřednostňuje politické faktory. Krizová politická situace v regionu (jako i v celé Jugoslávii) byla také výsledkem negativních procesů v ekonomice. Navzdory výše uvedenému představuje kniha Petra Ristanoviće bezpochyby pozitivní krok vpřed ve vědeckém poznání moderních dějin Kosova a Jugoslávie.

Mihail Ceropita